

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будаєв

26.04. 2023 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

**при вступі на другий курс (нормативний термін навчання) на основі
освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста, освітнього ступеня магістра у межах вакантних місць
ліцензованого обсягу**

**ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
014.11 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)**

Розглянуто та схвалено
на засіданні приймальної комісії
МНУ імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 4 від «26» 04 2023 року)

МИКОЛАЇВ 2023

Прийом на навчання за ступенем бакалавр за скороченим терміном на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст здійснюється на конкурсній основі за результатами фахового вступного випробування з профільних дисциплін у формі тестування.

Вступники проходять тестування в обсязі діючих програм ОКР молодший спеціаліст.

Розробник програми додаткового вступного випробування:

Кандидат педагогічних наук, доцент

В.М. Лелека

В.о.завідувача кафедри
фізичної культури та спорту

О.О. Цвях

Декан природничого факультету

А.В.Курчатова

Затверджено на засіданні кафедри фізичної культури та спорту
Протокол № 10 від «01» квітня 2023 року

Затверджено на засіданні Вченої ради природничого факультету
Протокол № 8 від «20» квітня 2023 року

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
3. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ	6
4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	12
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	14

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавр (нормативний термін навчання) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, освітнього ступеня магістра за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів і формування рейтингового списку з абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра (нормативний термін навчання) за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з дисциплін – педагогіка загальна, психологія загальна.

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

I. Педагогіка загальна

Вступник повинен **знати**:

- зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку;
- основні категорії педагогіки;
- методи педагогічних досліджень;
- закономірності, принципи та методи навчання та виховання;
- наукові та організаційні засади системи освіти України, специфіка навчальних закладів різного типу;
- функціональні обов'язки вчителя, вихователя, викладача та психолого-педагогічні вимоги до них.

Вступник повинен **вміти**:

- використовувати поняття й категорії педагогіки в дискусіях і рішеннях проблемних завдань і питань;
- володіти поняттями щодо структури, завдань і цілей навчальної діяльності, особливостей засвоєння знань, умінь і навичок (віковий аспект, інноваційні технології навчання);
- проектувати процеси навчання та виховання за їх напрямками на основі ознайомлення з відповідними сучасними формами, прийомами, методами і засобами;
- застосовувати кращі здобутки педагогічної мудрості українського й інших народів у своїй майбутній професійній діяльності;
- планувати педагогічну діяльність, доцільно визначати мету, завдання та зміст;
- застосовувати на практиці оптимальні та ефективні методи, засоби та форми навчання та виховання;

- ефективно керувати діяльністю і спілкуванням дітей, спрямовуючи їх розвиток;
- стимулювати діяльність та поведінку учнів;
- аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, вивчати учнів і учнівську групу.

II. Психологія загальна

Вступник повинен **знати**:

- предмет, основні категорії, принципи та методи психології як науки;
- структуру та логіку побудови психології, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- визначення понять «психіка», «свідомість», їх функції та структуру;
- зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- характеристику понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», «діяльність»;
- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини.

Вступник повинен **вміти**:

- використовувати поняття й категорії психології в дискусіях і рішеннях проблемних завдань і питань;
- описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;
- визначати основні властивості особистості;
- диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей суб'єктів дослідження;
- аналізувати психологічні механізми детермінації її поведінки;
- застосовувати набуті знання для аналізу психологічної сутності різних проявів поведінки і діяльності особистості тощо.

3. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

I. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка загальна»

ТЕМА 1. Педагогіка в системі наук про людину. Предмет педагогіки та її методологічні основи

Поняття педагогіки. Предмет і об'єкт педагогіки. Педагогічна галузь як одна з якнайдавніших. Народна педагогіка. Педагогіка народознавства. Родинна педагогіка. Педагогічна деонтологія. Педагогіка народного календаря. Козацька педагогіка. Духовна педагогіка. Світська педагогіка. Джерела педагогіки.

Базові категорії педагогіки: "розвиток", "виховання", "освіта". Розкриття поняття розвитку через виховання. Виховання в широкому й вузькому значенні. Педагогічна взаємодія. Педагогічні задачі. Педагогічні технології. Педагогічний процес.

Зв'язок педагогіки з іншими науками та методи її дослідження.

Наукові галузі педагогіки: загальна педагогіка; вікова педагогіка; військова педагогіка; професійна педагогіка; спеціальна педагогіка; соціальна педагогіка; історія педагогіки й т.д.

Пізнання педагогічних фактів (явищ) включає два рівні дослідження - емпіричний і теоретичний. У залежності від цього обираються відповідні методи дослідження.

Тема 2. Система та структура освіти України. Нормативно-правова база у сфері освіти України. Інновації в освіті.

Освіта як основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Мета освіти. Система освіти в Україні. Основні принципи освіти в Україні: доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий, світський характер освіти; інтеграція з наукою і виробництвом; взаємозв'язок з освітою інших країн; гнучкість і прогностичність системи освіти; єдність і наступність системи освіти; безперервність і різноманітність освіти; поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті.

Національна Доктрина розвитку освіти України у XXI століття. Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту». Закон України «Про позашкільну освіту». Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа). Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Пріоритетні напрями державної політики у сфері освіти. Наукове і методичне забезпечення освіти.

Структура освіти України: дошкільна; загальна середня освіта; позашкільна; професійно-технічна; вища; післядипломна; аспірантура; докторантура; самоосвіта. Освітні рівні: початкова загальна освіта; базова загальна середня освіта; повна загальна середня освіта; професійно-технічна освіта; базова вища освіта; повна вища освіта. Освітньо-кваліфікаційні рівні: кваліфікований робітник; молодший спеціаліст; бакалавр; спеціаліст, магістр.

ТЕМА 3. Структура та організація педагогічного процесу. Закони, закономірності та принципи навчання

Педагогічний процес. Зміст освіти як система наукових знань, практичних умінь і навичок, засвоєння й набуття яких закладає основи для розвитку та формування особистості.

Поняття терміну дидактика. Основні принципи навчання й форми організації дидактики як науки. Основні завдання дидактики – розробка проблем: чому вчити і як учити; сучасна наука інтенсивно досліджує також проблеми: коли, де, кого й навіщо вчити. Види знань дидактики: основні терміни й поняття.

Навчання як педагогічний процес та його сутність. Основні функції навчання - освітня, виховна й розвивальна. Основні складові навчального процесу. Компоненти процесу навчання. Загальні закономірності навчання. Принципи навчання.

ТЕМА 4. Методи, прийоми, засоби організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Метод навчання. Загальні та спеціальні методи навчання. Функції методів навчання. Словесні методи навчання. Бесіда. Пояснення. Розповідь. Тема. Інструктаж. Робота з підручником. Наочні методи навчання. Метод ілюстрування. Метод демонстрування. Практичні методи навчання. Вправи. Лабораторні роботи. Практичні роботи. Графічні роботи. Дослідні роботи.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Методи формування пізнавальних інтересів учнів. Метод стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Метод усного опитування. Письмовий контроль. Графічна контрольна перевірка. Практична контрольна перевірка. Тестові методи перевірки знань. Програмований контроль. Іспити (екзамени).

Методи навчання. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Загальні вимоги щодо оптимального поєднання методів навчання. Засоби навчання.

Тема 5. Організаційні форми навчання. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю.

Форми організації навчання. Індивідуальне навчання. Індивідуально-груповою форма навчання. Класно-урочна форма навчання. Комплексний метод навчання.

Урок. Елементи уроку. Організаційна частина. Мотивація навчальної діяльності. Перевірка знань учнів. Стимулювання навчальної діяльності. Актуалізація опорних знань. Пояснення нового матеріалу. Діагностика правильності засвоєння учнями знань. Закріплення нового матеріалу. Підбиття підсумків уроку.

Взаємозв'язок типу і структури уроку. Урок засвоєння нових знань. Урок формування умінь і навичок. Урок застосування знань, умінь і навичок. Урок узагальнення і систематизації знань. Урок перевірки і корекції знань, умінь і навичок. Комбінований урок. Нестандартні уроки. Форми роботи на уроці. Дисципліна. Основні вимоги до уроку.

Позаурочні форми навчання. Поняття про види навчання.

Тема 6. Школознавство як галузь педагогічної науки

Сутність управління, зміст і основні його завдання, складові компоненти цілісної системи управління. Система освіти і виховання в Україні. Принципи побудови освіти. Управління в галузі освіти. Органи освіти, їх функції, структура. Нормативно-правова база управління ЗНЗ: Конституція України, Закон «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Положення про загальноосвітній навчальний заклад.

Типи навчально-виховних закладів, загальноосвітні школи. Структура і зміст роботи навчально-виховних закладів освіти.

Загальні основи управління освітою. Принципи управління, інспектування. Структура управлінського механізму. Інформаційна забезпеченість прийняття управлінського рішення. Організація внутрішкільного керівництва. Принципи керівництва. Шкільний режим. Функції керівників школи. Колегіальні органи управління. Статут, облік і звітність. Основні законодавчі документи про загальноосвітню школу. Державна національна програма «Освіта». Концепції розвитку національної освіти. Доктрина національної освіти. Державні стандарти освіти. Нормативні документи Міністерства освіти і науки.

Методична робота.

Тема 7. Виховання в цілісному педагогічному процесі.

Процес виховання. Об'єктивні та суб'єктивні чинники процесу виховання. Етапи процесу виховання.

Виховання у цілісному педагогічному процесі. Концепції виховання. Процес виховання, його специфіка. Ідеали виховання. Загальнолюдські цінності як основа ідеалів виховання. Цінності сучасної молоді. Цінності і мета виховання. Завдання виховання у сучасному суспільстві. Виховання як соціалізація. Зміст виховання: мета, завдання, змістові компоненти. Критерії вихованості особистості. Основні закономірності процесу виховання. Загальні закономірності виховного процесу. Компоненти і рушійні сили, мотиви виховання. Етапи процесу виховання. Управління процесом виховання. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми. Перевиховання: суть, функції, етапи, принципи. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання. Принципи виховання, їх характеристика.

Тема 8. Закономірності, принципи, методи, засоби, прийоми виховання організації виховного впливу на розвиток учнів.

Закономірності виховання. Принципи виховання. Концепція національного виховання.

Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання як їх групування за певними ознаками. Методи впливу на почуття і волю учнів з метою формування у них поглядів і переконань. Методи виховання, які передбачають організацію діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Методи виконує регулювання, коригування і стимулювання поведінки і діяльності вихованців. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Виховні прийоми та засоби виховного впливу. Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання. Характеристика основних груп методів виховання. Педагогічні умови використання методів виховання.

Тема 9. Напрями виховання, основні форми проведення.

Виховання як спеціально організована діяльність щодо досягнення мети освіти. Концепція виховання дітей та молоді у системі національного

виховання. Концепція національного виховання студентської молоді. Сутність особистості в гуманістичній концепції виховання.

Напрями, типи і види виховання. Основні напрями виховання. Розумове виховання: завдання, шляхи, засоби, методи; види мислення. Формування наукового світогляду. Моральне виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби. Виховання моральної свідомості та громадянської відповідальності, національної гідності та менталітету, дисциплінованості. Патріотичне виховання. Інтернаціональне виховання. Статеве виховання. Екологічне виховання. Правове виховання. Виховання несприйнятливості до наркогенних речовин. Трудове виховання: значення праці в житті людини. Завдання, принципи, шляхи, засоби, методи трудового виховання. Зв'язок трудового виховання з політехнічною освітою й економічним вихованням. Професійна орієнтація молоді. Естетичне виховання: місце, роль, зміст, шляхи, засоби і форми. Фізичне виховання: суть, напрями, засоби, форми. Здоров'я людини – запорука її життєвого успіху.

Організаційні форми виховної роботи. Позакласна та позашкільна виховна робота: характеристика, принципи організації. Масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи.

Тема 10. Виховання особистості в колективі.

Форми виховання. Колектив як форма виховання. Педагогічне управління колективом. Розвиток дитячого колективу. Колектив і особистість.

Учнівський колектив. Позашкільні форми виховання. Поняття про технологію виховання. Виховна справа як система. Діагностика вихованості. Родинне та суспільне виховання. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.

II. Програма навчальної дисципліни «Психологія»

Тема 1. Предмет, завдання та структура психології.

Поняття про психологію як науку. Галузі психології. Зв'язок психології з іншими науками. Співвідношення наукової та життєвої психології; відмінність та подібність. Методи психології.

Тема 2. Психіка і свідомість

Поняття психіки. Проблема співвідношення мозку і психіки. Структура психіки. Психіка і свідомість. Структура свідомості та її основні психологічні характеристики. Свідоме і несвідоме.

Тема 3. Відчуття, сприймання, увага

Загальна структура психічних пізнавальних процесів. Відчуття та сприймання як основа пізнання дійсності. Поняття про увагу. Різновиди і форми уваги. Властивості уваги.

Тема 4. Пам'ять, мислення та уява

Поняття про пам'ять. Різновиди пам'яті. Забування та його причини. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Різновиди уяви. Уява і особистість.

Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Поняття про емоції і почуття. Класифікація та форми переживання емоцій і почуттів. Сутність психічних станів. Класифікація психічних станів. Психічні стани особистості в різних життєвих ситуаціях. Поняття про волю та її функції. Основні якості волі.

Тема 6. Здібності та темперамент

Поняття про здібності. Різновиди здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови. Поняття про темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Роль темпераменту в діяльності людини.

Тема 7. Характер

Поняття про характер. Структура характеру. Основні риси типового характеру. Природа характеру. Формування характеру. Спрямованість як провідна характеристика особистості. Функції та види мотивів. Рівень домагань особистості.

Тема 8. Особистість, діяльність, спілкування

Загальне поняття про особистість. Сучасні теорії особистості. Психологічна структура особистості. Самосвідомість. Я-концепція особистості. Поняття про діяльність. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності. Поняття про мову та її функції. Поняття спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Різновиди та рівні спілкування.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування.

Для проведення тестування формуються екзаменаційні групи в порядку реєстрації документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова фахової атестаційної комісії, який відповідає за проведення вступного випробування, попередньо складає необхідні екзаменаційні матеріали: програми фахових вступних випробувань, тестові завдання, критерії оцінювання відповіді вступника.

Тестові завдання складаються відповідно до Програм фахових вступних випробувань. Програми фахових вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського (<http://www.mdu.edu.ua>).

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського у 2023 році.

Розклад фахових вступних випробувань, що проводяться МНУ імені В. О. Сухомлинського, затверджується головою Приймальної комісії і оприлюднюється шляхом розміщення на веб-сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського та інформаційному стенді Приймальної комісії не пізніше ніж за три дні до початку прийому заяв та документів для вступу на навчання за відповідними ступенями та формами навчання.

На тестування вступник з'являється з паспортом.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її номер у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 2 астрономічні години (120 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями:

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	100
6	107
7	114
8	121
9	128
10	135
11	142
12	149
13	156
14	163
15	170
16	176
17	182
18	188
19	194
20	200

Апеляція вступника щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на вступному випробуванні у МНУ імені В. О. Сухомлинського, повинна подаватись особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення екзаменаційної оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Педагогіка загальна.

1. Бондар В. І. Дидактика : підруч. [для студ. вищ. пед. навч. закл.]. К. : Либідь, 2005. 264 с.

2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посібник. 4-те вид., стер. К.: Академвидав, 2012. 616 с.
3. Галузинський В.М., Євтух М.В. Педагогіка: Теорія та історія. К., 2005. 237 с.
4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. К.: Знання-Прес, 2008. 447 с.
5. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. К.: Знання-Прес, 2008. 423 с.
6. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. К., 2009. 615 с.
7. Кондрашова Л. П., Пермяков О. А., Зеленкова Н. І., Лаврешина Г. Ю. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 252 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Вид. третє, перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. 230 с.

II. Психологія загальна.

1. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник. К.: Апріорі, 2016. 382 с.
2. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О. Загальна психологія: практикум. Навчальний посібник. К.: Каравела, 2019. 280 с.
3. Загальна психологія: навч. посіб., 5-те видання / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. К.: Каравела, 2019. 464 с.
4. Льїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.
5. Максименко С.Д., Зайчук В.О., Клименко В.В., Папуча М.В., Соловієнко В.О. Загальна психологія. Вінниця: Нова книга, 2008. 688 с.
6. Павелків Р.В. Загальна психологія. К.: Кондор, 2009. 576 с.
7. Савчин М.В. Загальна психологія: навч. посіб, 3-те видання. К., 2020. 344 с.
8. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П. Загальна психологія. Навчальний посібник. К : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.